

Hlavné legislatívne akty EÚ v oblasti vesmírnej politiky

- [Zmluva o Európskej únii](#) (Hlava V – Ustanovenia o spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politike)
- [Globálna stratégia pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku EÚ](#)
- [Vesmírna stratégia pre Európu](#) (Stratégia pre Európu v oblasti kozmického priestoru)
- [Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ\) 2021/696 z 28. apríla 2021, ktorým sa zriaďuje Vesmírny program Únie a Agentúra EÚ pre vesmírny program a ktorým sa zrušujú nariadenia \(EÚ\) č. 912/2010, \(EÚ\) č. 1285/2013 a \(EÚ\) č. 377/2014 a rozhodnutie č. 541/2014/EÚ](#)
- [Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ\) 2023/588 z 15. marca 2023, ktorým sa zriaďuje Program Únie pre bezpečnú konektivitu na obdobie rokov 2023-2027](#)
- [Vykonávacie rozhodnutie Komisie \(EÚ\) 2023/1054 z 30. mája 2023, ktorým sa stanovujú pravidlá uplatňovania nariadenia Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ\) 2021/696, pokiaľ ide o portfólio služieb pre služby vládnej satelitnej komunikácie, ktoré ponúka systém zriadený v rámci Vesmírneho programu Únie](#)
- [Vykonávacie rozhodnutie Komisie \(EÚ\) 2023/1055 z 30. mája 2023, ktorým sa stanovujú pravidlá zdieľania a prioritizácie kapacít, služieb a používateľských zariadení satelitnej komunikácie na účely plnenia funkcie uvedenej v článku 66 ods. 2 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady](#)
- [Vykonávacie rozhodnutie Komisie \(EÚ\) 2023/1053 z 30. mája 2023, ktorým sa stanovujú pravidlá uplatňovania nariadenia Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ\) 2023/588, pokiaľ ide o prevádzkové požiadavky na vládne služby poskytované v rámci Programu Únie pre bezpečnú konektivitu a súvisiaceho portfólia služieb](#)
- [Stratégia EÚ v oblasti kozmického priestoru pre bezpečnosť a obranu](#) (Závery Rady o stratégii EÚ v oblasti kozmického priestoru pre bezpečnosť a obranu)
- [Rozhodnutie \(SZBP\) 2021/698 o bezpečnosti systémov a služieb, ktoré sa zavádzajú, prevádzkujú a používajú v rámci Vesmírneho programu EÚ a ktoré môžu ovplyvniť bezpečnosť EÚ, a o zrušení rozhodnutia 2014/496/SZBP](#)

Podrobnejšie k najvýznamnejším aktom:

Vesmírna stratégia pre Európu¹ stanovuje ciele ako napr. poskytovať nové služby pre občanov a hospodárstvo EÚ, podporiť globálnu konkurencieschopnosť európskeho vesmírneho sektora, posilňovať autonómny prístup Európy do vesmíru a jeho využitie v bezpečnom a chránenom prostredí, posilňovať úlohu EÚ ako globálneho aktéra, či podporovať medzinárodnú spoluprácu.

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016DC0705>

Vesmírny program Únie² (ďalej aj „VPÚ“) je prijatý vo forme **Nariadenia EP a Rady (EÚ) 2021/696 z 28. apríla 2021, ktorým sa zriaďuje Vesmírny program Únie a Agentúra Európskej únie pre vesmírny program**. VPÚ má tieto ciele:

- a) poskytovať, alebo prispievať k poskytovaniu **vysokokvalitných, aktuálnych a v prípade potreby aj bezpečných dát, informácií a služieb týkajúcich sa vesmíru** bez prerušenia a pokiaľ možno na globálnej úrovni a umožňovať podporu politických priorít Únie a súvisiaceho rozhodovania, ktoré je založené na dôkazoch a je nezávislé, okrem iného v oblasti zmeny klímy, dopravy a bezpečnosti;
- b) maximalizovať sociálno-ekonomické prínosy, najmä posilnením **vývoja inovatívnych a konkurencieschopných európskych dodávateľských (upstream) a odberateľských (downstream) odvetví** vrátane MSP a startupov, čím sa umožní rast a tvorba pracovných miest v Únii a podporí sa čo najširšie uplatnenie a využívanie dát, informácií a služieb, ktoré poskytujú zložky VPÚ, a to v rámci Únie aj mimo nej;
- c) zlepšiť **bezpečnosť a ochranu Únie a jej členských štátov** a posilniť autonómiu Únie, najmä pokiaľ ide o technológie;
- d) podporovať postavenie **Únie ako globálneho aktéra** vo vesmírnom sektore, podnecovať medzinárodnú spoluprácu, posilňovať európsku diplomaciu v oblasti vesmíru, a to aj presadzovaním zásad reciprocity a spravodlivej hospodárskej súťaže, a posilňovať úlohu Únie pri riešení globálnych výziev;
- e) zvyšovať **bezpečnosť, ochranu a udržateľnosť všetkých vesmírnych činností** týkajúcich sa vesmírnych objektov a zvyšovania množstva vesmírneho odpadu, ako aj vesmírneho prostredia, prostredníctvom zavádzania vhodných opatrení vrátane vývoja a zavádzania technológií na likvidáciu vesmírnych plavidiel na konci ich prevádzkovej životnosti a na likvidáciu vesmírneho odpadu.

VPÚ pozostáva z týchto zložiek:

- a) **Galileo - autonómny civilný globálny systém satelitnej navigácie** (ďalej aj „GNSS“) pod civilnou kontrolou, ktorý zahŕňa sústavu družíc, centrá a celosvetovú sieť pozemných staníc a poskytuje služby lokalizácie, navigácie a určovania času a zohľadňuje potreby a požiadavky v oblasti bezpečnosti;
- b) **EGNOS** (European Geostationary Navigation Overlay Service / Európska geostacionárna navigačná prekryvná služba) - civilný **regionálny systém satelitnej navigácie pod civilnou kontrolou**, ktorý pozostáva z centier a pozemných staníc a z viacerých transpondérov nainštalovaných na geosynchronných družiciach. EGNOS spresňuje a koriguje otvorené signály vysielané systémom Galileo a ďalšími GNSS, okrem iného na účely služieb riadenia letovej prevádzky, leteckých navigačných služieb a ďalších dopravných systémov;
- c) **Copernicus - operačný autonómny systém civilného pozorovania Zeme**, ktorý vychádza z potrieb používateľov, je pod civilnou kontrolou, nadväzuje na existujúce národné

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R0696>

a európske kapacity, ponúka geoinformačné dáta a služby, zahŕňa družice, pozemnú infraštruktúru, zariadenia na spracovanie dát a informácií a distribučnú infraštruktúru, vychádza z politiky bezplatných, úplných a otvorených dát a v náležitých prípadoch zohľadňuje potreby a požiadavky v oblasti bezpečnosti;

d) **SSA (Space Situational Awareness)** - získavanie informácií o situácii vo vesmíre zahŕňa tieto podzložky:

da) **SST (Space Surveillance and Tracking)** – systém pre dohľad nad kozmickým priestorom a sledovanie tohto priestoru, ktorého cieľom je zlepšovať, prevádzkovať a poskytovať dáta, informácie a služby súvisiace s dohľadom nad vesmírnymi objektmi, ktoré obiehajú okolo Zeme, a ich sledovaním;

db) **SWE (Space Weather Events)** parametre z pozorovaní týkajúce sa javov vesmírneho počasia

dc) **NEO (Near Earth Objects)** – monitorovanie rizika súvisiaceho s objektami v blízkosti Zeme, ktoré sa približujú k Zemi;

e) **GOVSATCOM (Governmental Satellite Communications)** služba satelitnej komunikácie pod civilnou a vládnu kontrolou, ktorá umožňuje poskytovanie kapacít a služieb satelitnej komunikácie orgánom Únie a členských štátov, ktoré riadia kritické bezpečnostné misie a infraštruktúry.

f) **IRIS² (Infrastructure for Resilience, Interconnectivity and Security by Satellite)** – novovznikajúci program v rámci GOVSATCOM, ktorý bude tvoriť sústava satelitov na nízkej orbite Zeme. Cieľom je vytvoriť neprerušované celosvetové vysokorýchlostné a širokopásmové bezpečné šifrované pripojenie, s minimálnym oneskorením a flexibilitou najmä nad oblasťami strategického záujmu Európskej únie.

Program vznikol na základe Nariadenia EP a Rady (EÚ) 2023/588 z 15. marca 2023, ktorým sa zriaďuje **Program Únie pre bezpečnú konektivitu na obdobie rokov 2023 – 2027**. Zámerom programu je poskytovať **vládne služby na ochranu kritickej infraštruktúry**, dohľad, podporu vonkajších činností alebo krízového riadenia a prispievať k zlepšeniu odolnosti Únie. Okrem toho umožňuje **poskytovanie komerčných služieb súkromnému sektoru**, a tým prispieva ku konkurencieschopnosti európskeho priemyslu a ďalšej inovácii založenej na vesmírnych technológiách.

Neoddeliteľnou súčasťou IRIS² bude nový zabezpečený komunikačný systém EÚ **EuroQCI (The European Quantum Communication Infrastructure)**³ Systém bude pozostávať z pozemného segmentu založeného na optických komunikačných sieťach spájajúcich strategické lokality na vnútroštátnej a cezhraničnej úrovni a vesmírneho segmentu založeného na satelitoch.

Rada ministrov EÚ pre konkurencieschopnosť prijala v roku 2022 závery týkajúce sa prístupu EÚ k **riadeniu vesmírnej prevádzky (Space Traffic Management - STM)**⁴, v ktorých

³ [The European Quantum Communication Infrastructure \(EuroQCI\) Initiative | Shaping Europe's digital future \(europa.eu\)](#)

⁴ https://defence-industry-space.ec.europa.eu/eu-space-policy/eu-space-programme/eu-approach-space-traffic-management_en

vyzvala na **posilnenie kapacít Únie v oblasti dohľadu nad vesmírnym priestorom a sledovanie objektov v tomto priestore, koordináciu regulačných činností a činností v oblasti normotvorby, ako aj posilnenie hlasu Únie na medzinárodnej scéne s cieľom presadzovať spoločný prístup**. Cieľom EÚ v tejto oblasti je chrániť európskych občanov, ovplyvňovať globálne diskusie a efektívne reagovať na globálne výzvy.